

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Tábor

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Tábor leží v Jihočeském kraji a tvoří 1 ze 17ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Všemi parametry se jedná o 2. největší obvod v kraji:

- rozlohou 1 002 km²
- počtem 80 612 obyvatel, z nichž 35 024 žije v jádrovém městě;
- počtem 79 obcí.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Jihočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Tábor	79	80 612	35 024	1 002
České Budějovice	79	155 589	93 467	924
Jindřichův Hradec	58	47 595	21 824	934
Milevsko	26	18 546	8 724	385
Soběslav	31	22 071	7 201	324
Týn nad Vltavou	14	14 112	8 158	262
Průměr za kraj	37	37 448	17 727	592

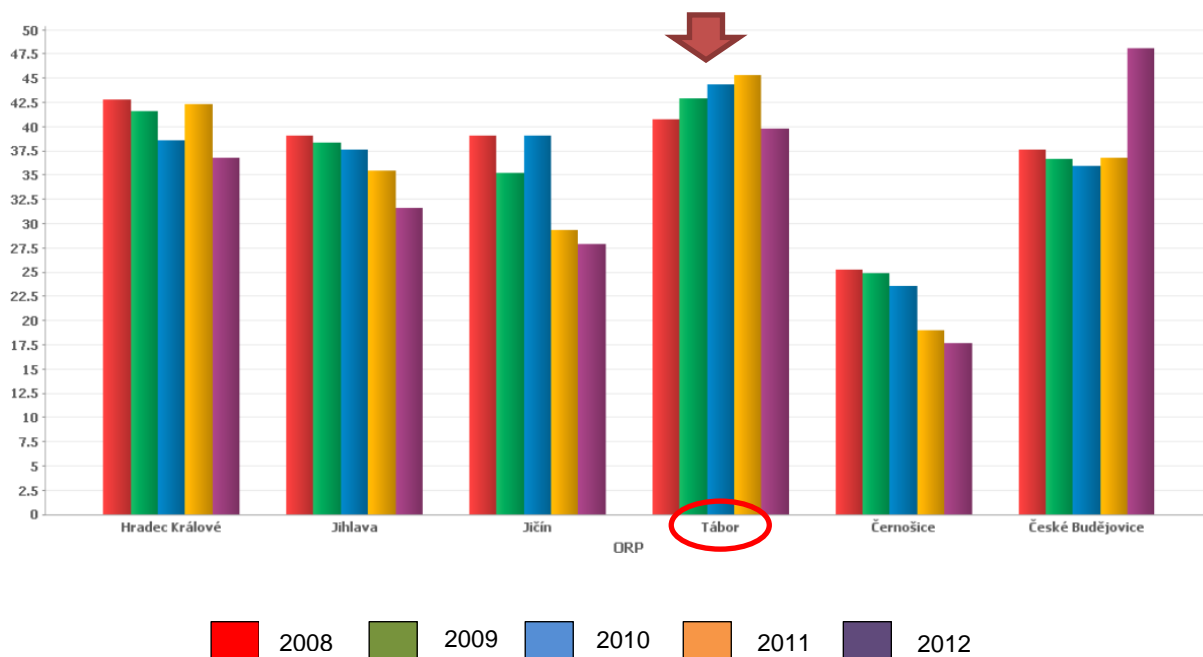
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 78.000 až 83.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Chomutov, Chrudim, Děčín, Kolín, Přerov);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 77 až 81 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Hradec Králové, Jihlava, Jičín, Černošice, České Budějovice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 31.000 až 38.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Cheb, Kolín, Příbram, Třinec, Třebíč, Znojmo, Česká Lípa).

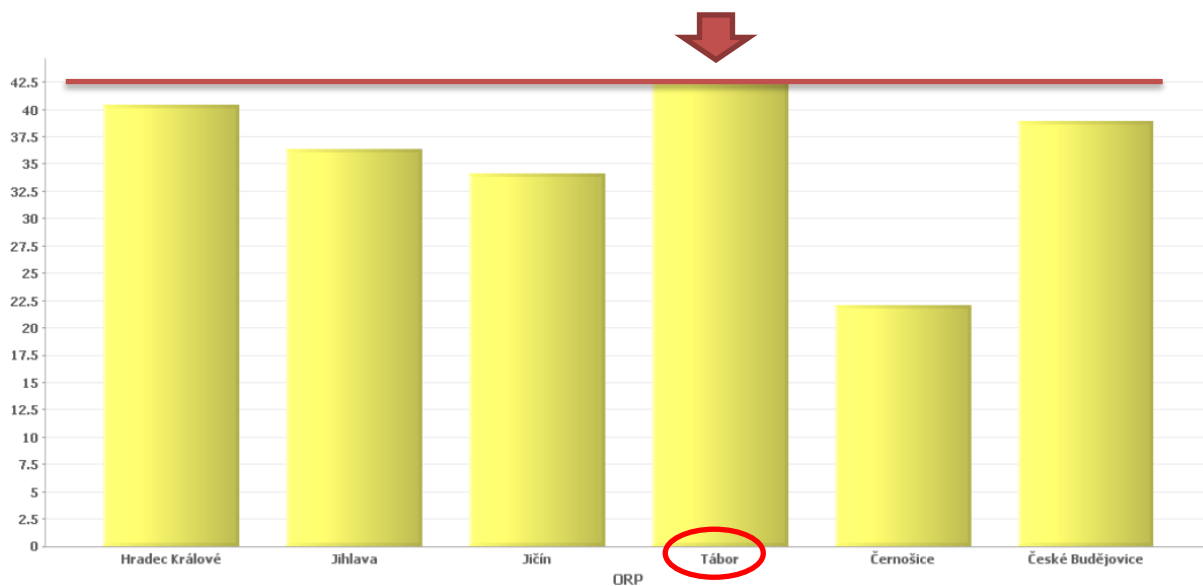
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Tábor blíže zaměřit na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012 u skupiny SO ORP s obdobným počtem obcí. Výše běžných výdajů, které zahrnují každodenní výdaje na provoz, patřila ve sledovaném období v dané skupině k těm nejvyšším, mezi lety 2009 – 2011 byla zcela nejvyšší. To potvrzuje i jejich průměrná výše 42,6 tis. Kč na obyv. (viz obr. č. 1 a 2). Celkově se přitom pohybovaly v rozpětí 39,7 – 45,3 tis. Kč/obyv.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 77 až 81) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

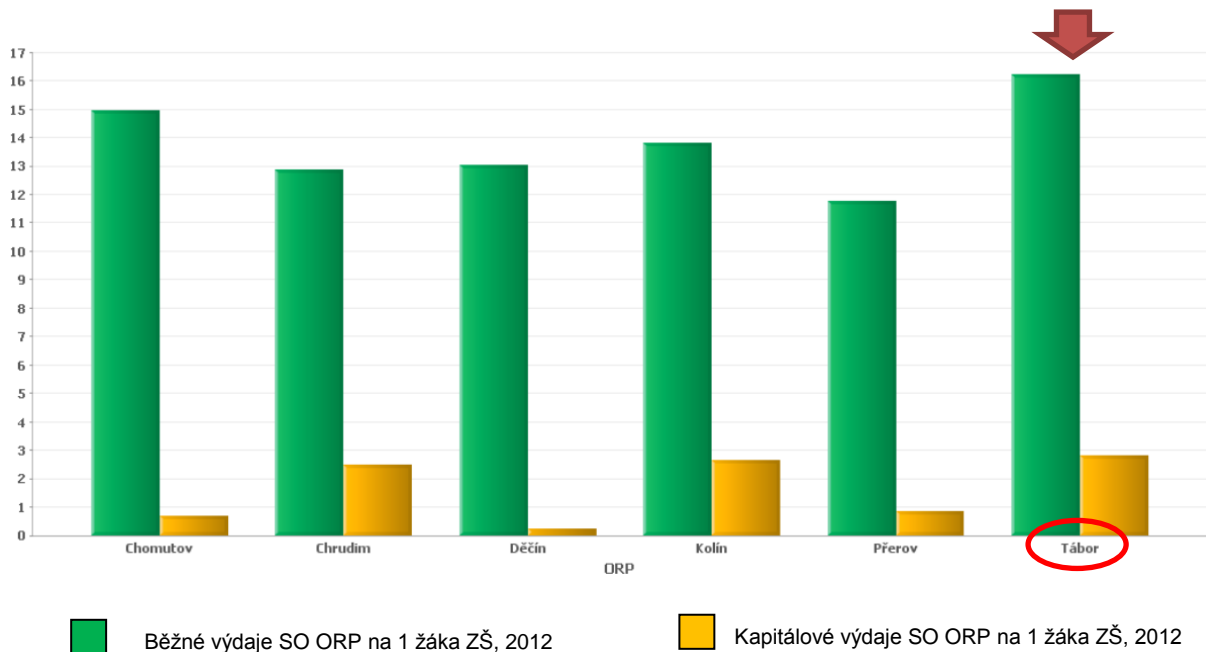
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 77 až 81) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Tábor zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol** mezi skupinou obvodů s podobným počtem obyvatel. Jak běžné výdaje, tzn. náklady na každodenní provoz, tak kapitálové výdaje, tedy náklady odrážející investiční akce, jsou u tábořského obvodu na nejvyšší úrovni: 16,2 tis. Kč/žáka ZŠ, respektive 2,8 tis. Kč/žáka ZŠ. Viz obr. č. 3.

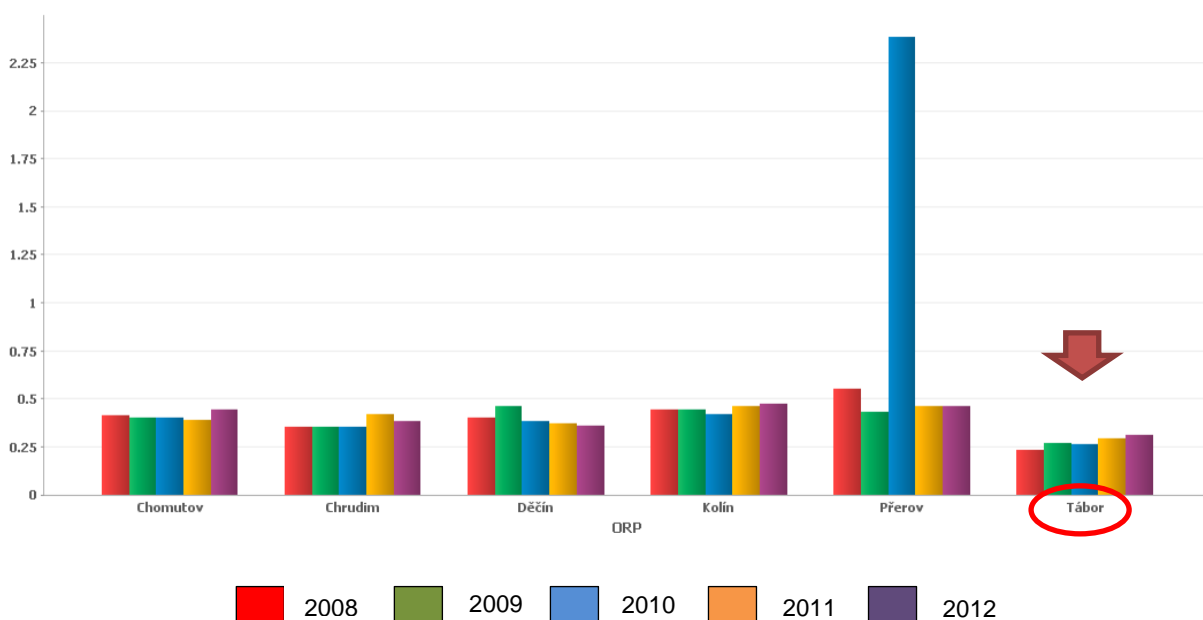
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 78.000 až 83.000) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

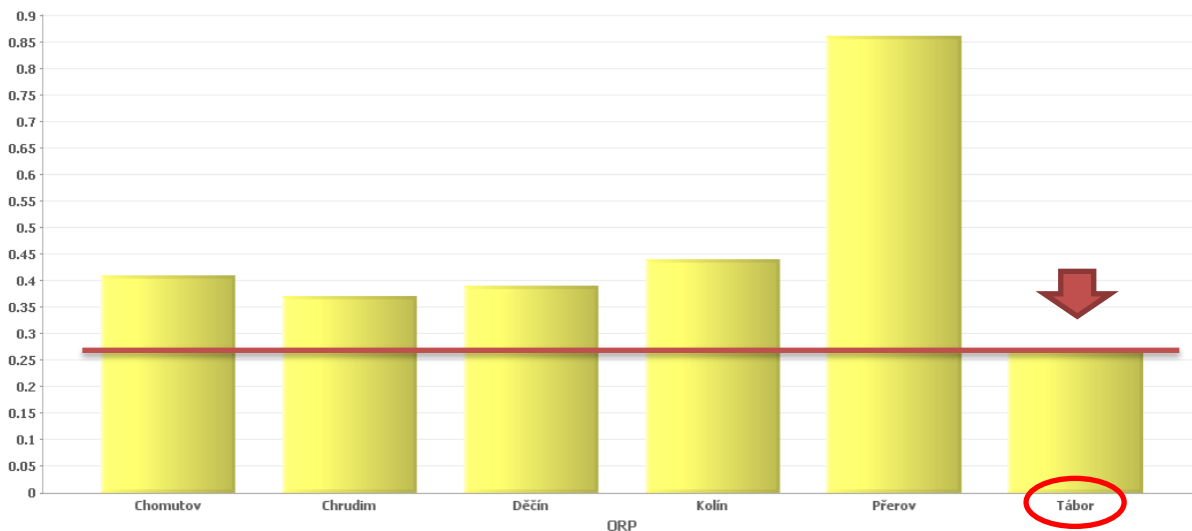
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné z hlediska benchmarkingu vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Tábor dosahoval ve sledovaném období 2008 – 2012 u vybraného vzorku SO ORP (dle kritéria počtu obyvatel v ORP) nejnižších hodnot, a to v průměru 0,27,- tis. Kč/obyv. Celkově se jeho běžné výdaje na sociální služby pohybovaly v rozmezí 0,23 až 0,31 tis. Kč/obyv., přičemž mají trvale rostoucí tendenci. Situaci znázorňují obrázky č. 4 a 5.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 78.000 až 83.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

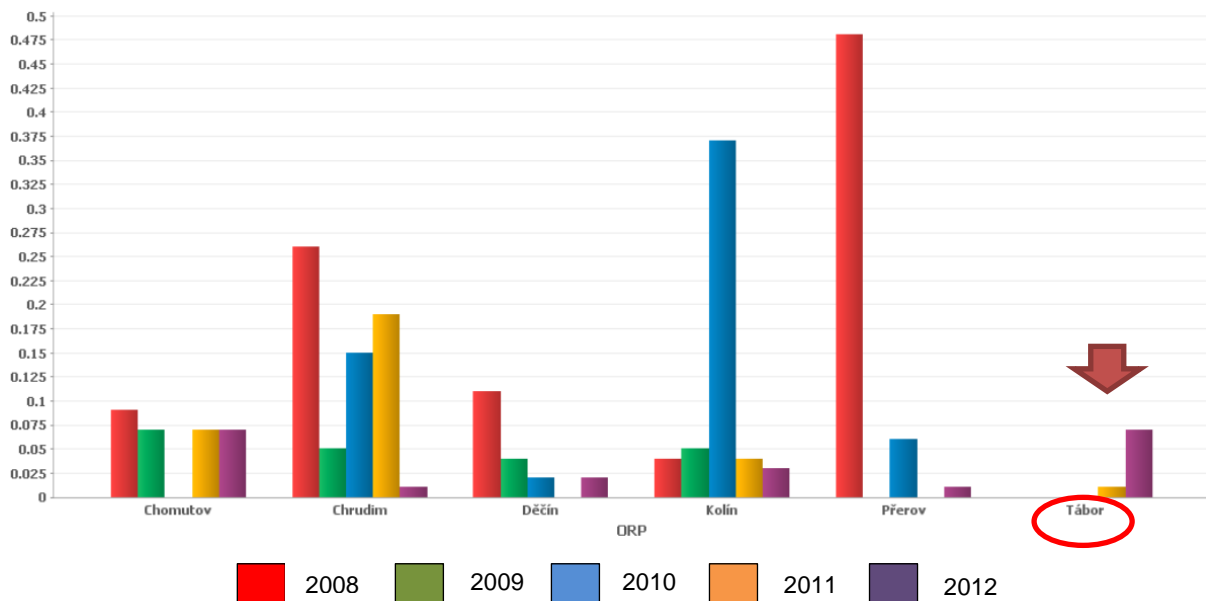

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 78.000 až 83.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Ještě kritičtější je pak situace při pohledu na **kapitálové**, tj. investiční **výdaje** na sociální služby SO ORP Tábor, které byly vykázány pouze v letech 2011 a 2012, a to ještě na velice nízké úrovni – 0,01, respektive 0,07 tis. Kč/obyv. I když některé další srovnávané SO ORP také nevykazují velké investiční výdaje na sociální služby, přesto jsou v této oblasti více anebo častěji aktivní.

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 78.000 až 83.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Tábor	
základní charakteristika	<p>v Jihočeském kraji je správní obvod ORP Tábor všemi parametry 2. největší:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obyvatel • počtem obcí • rozlohou
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné i kapitálové výdaje na žáky ZŠ
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • nízké kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad